

Läs med mig på eftis!

Läsning har stor betydelse för barns emotionella, intellektuella, sociala och språkliga utveckling. Grunden till goda läsvanor och en god läskunnighet läggs redan före skolåldern och under de första skolåren genom lek med ord, samtal och högläsning. Inspirationsdagen ger praktiska tips för högläsning- och berättarstunder och annan språkstimulerande verksamhet.

Sydkustens landskapsförbund satsar läsåret 2016-2017 på ett läsfrämjande projekt på eftisarna i samarbete med den finlandssvenska läsambassadören Katarina von Numers-Ekman. Projektet består av inspirationskurser, samarbete med äldre resurspersoner, samarbete med bibliotek, boktips och material att använda i verksamheten samt utbyte av goda erfarenheter och idéer.

Sydkusten önskar goda lästunder till alla eftisar!

Monica Martens-Seppelin, utvecklingschef

Projektets och inspirationsdagarnas mål och innehåll:

- Vikten av närvaro, kontakt och koncentration
- Inspirera till lästunder, bra bokval och nytänkande
- Inspirera eftisledare att satsa på läsning och berättelser för att stärka barnets språkutveckling, fantasi och uttrycksförmåga
- Sambandet mellan saga och lek
- Hur lästunden stärker kommunikationen mellan barn och vuxna
- Hur man skapar fina lästunder på eftis
- Hur man hittar bra böcker och väljer varierande texter
- Aktuell forskning kring läsande, ordlek och språkinläring
- Biblioteket som samarbetspart och mötesplats

Uppgifter kring boken

Bockarna Bruse i badhuset

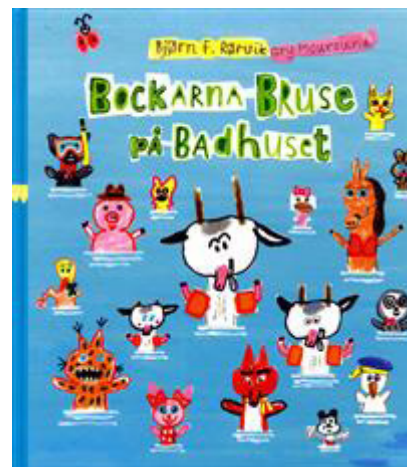
- Efter att ni läst boken: Fantisera och berätta tillsammans vad som skulle hända om bockarna Bruse gick någon annanstans i en annan bok. Vad skulle hända om de till exempel gick till skolan?
- Fundera på andra berömda sagor och fundera tillsammans: Vad skulle hända om till exempel Rödluvan, Dummerjöns eller Snövit och de sju dvärgarna gick till badhuset?
- På första uppslaget ser man bockarna Brusens hus. Rita hur ni tror att det ser ut inuti huset.
- Prata om saker om hänt när ni själva varit på badhuset eller i simhallen.
- Titta på den stora reklamen på uppslaget där bockarna står utanför badhuset och ska köpa biljetter. Hur skulle en rutschkana som heter Snurre Snabel kunna se ut? Rita eller bygg i pysselmateriel. Hur skulle det se ut i ert drömbadhus?
- Smaka på orden badhus, plånka, badkläder, badbyxor, trapp. Vad kallas de med andra ord? Hittar ni flera obekanta eller lustiga ord? Lista ut vad de betyder tillsammans.
- Vilka alla djur hittar ni i badhuset? Hur låter det när djuren bräker, hojtar, skriker, ropar, mullrar och vrålar?
- Välj ett uppslag där det finns många djur. Låt varje barn välja ett djur och hitta på vad just det djuret säger eller tänker i situationen. Skriv in replikerna och tankarna i prat- och tankeblor av papper som ni fäster på uppslaget med häftmassa. Läs vad alla djuren tänker och säger tillsammans.
- Diskutera: Varför tror du att trollet var så elakt? Hur gjorde bockarna och de andra för att klara av situationen? Låt boken inleda en diskussion om mobbning och bråk.
- Vilket uppslag var roligast och vilket var hemskast? Vilka känslor väcker bilderna? Låt barnen visa, förklara och diskutera tillsammans.
- Låt barnen dramatisera/leka bokens händelser. Barnen kan till exempel börja med att göra masker som förställer de tre bockarna och trollet
- Sjung sången om Bockarna Bruse
- Låt barnen göra egna bokmärken. Det finns massor av tips på t.ex. You Tube och Pinterest. Det som den senaste tiden varit en succé är Pokémonbokmärken. Sök på YouTube på "Pokémon bookmarks"

Knasiga repliker i nya situationer

Kopiera och klipp ut lappar med replikerna och situationerna. Två frivilliga ska spela upp en scen. Dra en lapp för att välja vilken situation scenen börjar i. Välj vilka roller som ska vara med, t.ex. frisör och kund. Båda deltagarna får också plocka en näve repliker.

Scenen får börja och en lekledare får närsomhelst ropa "Replik!" och då får en av dem på scen läsa upp en lapp och baka in repliken i handlingen.

En annan idé är att göra ritade serier så att man drar en situationslapp och några repliker för pratbubblorna.

REPLIKER

Tja, vi kan gå dit och kolla, men jag lovat inget.

Alla måste duscha innan dom hoppar i.

Du-u-u först.

Ur vägen! Här kommer bomben.

Pang! Jag tror jag släppte en fjärt!

Bä ä ä ä! Bä ä ä ä ä! Vad otäck du är!

Åh nej, han kommer hitåt!

Släpp fram mig, jag är ett troll!

Gör nåt brorsan!

Uppför dig ordentligt, annars kastar jag ut dig!

Vem är det som trippar på min trapp?

Åh, ta inte mej, ta min bror istället. Han är mycket större och fetare än jag.

Kallar du mej för fegis?

Troll som inga byxor har, dom får gå med rumpen bar

Hjäääälp, det går för fooort!

Lägg dig ner så får du mer fart.

Bockarna Bruse räddade oss!

Då kommer jag och tar dig!

Please!

SITUATIONER

HOS FRISÖREN

HOS LÄKAREN

I BANKEN

PÅ RESTAURANG

PÅ BUSSEN

I TAXIN

PÅ TÅGSTATIONEN

I KIOSKEN

HOS MASSÖREN

PÅ REKTORSKANSLIET

I LÄRARRUMMET

I BASTUN

PÅ ARBETSINTERVJUN

FÖRÄLDRASAMTAL

Tips på högläsning böcker

Sluskar och troll

Herr och fru Slusk – Roald Dahl & Quentin Blake
Bockarna Bruse i badhuset – Bjørn F. Rørvik & Gry Moursund
Bockarna Bruse kommer igen – Bjørn F. Rørvik & Gry Moursund
Min egen lilla liten – Ulf Stark & Linda Bondestam
Tomtebo barnen – Elsa Beskow

Djur och odjur

Det vidunderliga ägget – Christel Rönns
Fladdermuspojken – Anssi Hurme & Maija Hurme
Du hör inte hit, Beiron – Anna Härmälä
När Åkes mamma glömde bort – Pija Lindenbaum
Draken med de röda ögonen – Astrid Lindgren & Ilon Wikland
Ponnis och Pippis bok – Vera Salmi
Tigerkontoret – Nora Strömman & Kasper Strömman
Drömmar om drakar – Sanna Tahvanainen & Jenny Lucander

Gummor och gubbar

Teskedsgumman – Alf Pröysen & Björn Berg
Konrad och Kornelia – Katarina von Numers-Ekman & Christel Rönns
Sagan om den lilla farbrorn – Barbro Lindgren & Eva Eriksson
Den förträfflige Herr Glad – Malin Kivelä & Linda Bondestam

Dunkel och skummisar

Vesta-Linnéa i månskenet – Tove Appelgren & Salla Savolainen
Skurken i muminhuset – Tove Jansson
Bröderna Pixon och tevens hemtrevliga sken – Malin Kivelä & Linda Bondestam
Boggan och Kyösti Kekkonen – Minna Lindeberg & Linda Bondestam
Mörkerboken – Hannele Mikaela Taivassalo & Lena Frölander Ulf
Jag, Fidel & skogen – Lena Frölander-Ulf

Börja skolan

Matilda – Roald Dahl & Quentin Blake
Hermans sommar – Stian Hole
Kottens bakvända B – Marita Lindqvist
Bobo i apskolan – Malte Persson & Mattias Adolfsson

ABC

Alfabetets användning anar aporna aldrig – Alf Henrikson & Björn Berg

Morkels alfabet – Stian Hole

Dunderlunds bästa bokstav – Åsa Lind & Sara Lundberg

Agaton Öman och alfabetet – Sven Nordqvist

ABC och allt om D – Nina Ulmaja **FAKTA**

Majas alfabet – Lena Andersson

Rim och poesi

Vad hände sen? – Tove Jansson

Vem ska trösta knyttet? – Tove Jansson

Rassel prassel puss – Hanna Lundström & Maija Hurme

Katastrofer och strofer om slummer och stoj – Stella Parland & Linda Bondestam

Smaskens damaskens – Laura Ruohonen & Erika Kallasmaa (översättning Stella Parland)

Businnan – Annika Sandelin & Linda Bondestam

Potatisens dröm – Annika Sandelin & Karoliina Pertamo

Årstider och högtider

Linnea i målarens trädgård – Lena Anderson och Christina Björk **FAKTA**

Olles skidfärd – Elsa Beskow

Saga Blom och djungelspöket – Anna Gullichsen & Cara Knuutinen

Saga Blom kollar in våren – Anna Gullichsen & Cara Knuutinen

Granen (ur Det osynliga barnet) – Tove Jansson

Titta Madicken, det snöar! – Astrid Lindgren & Ilon Wikland

Tomtemaskinen – Sven Nordqvist

Pettson får julbesök – Sven Nordqvist

Sarah Sheppard: Massor av dinosaurier, Varning för köttgänget m.m. **FAKTA**

Pernilla Stalfelt: Bajsboken, Matboken, Hårboken, Kärlekboken, Dödenboken m.fl.

Kapitelböcker

Serien om Nagu-Nalle – Henrika Andersson & Christel Rönns

Serien om Cirkusdeckarna – Dan Höjer

Deckarserien om Emil Wern – Anna Jansson

Det osynliga barnet – Tove Jansson

Patrik och pensionärsmakten – Malin Klingenberg

Sandvargen (trilogi) – Åsa Lind & Kristina Digman

Sagor – Astrid Lindgren

När månen skrattade och andra sagor berättade i vårt land – Milena Parland & Alexander Reichstein

Yokos nattbok – Annika Sandelin

Min vän Percys magiska gymnastikskor – Ulf Stark

Systemen från havet – Ulf Stark & Stina Wirsén

Deckarserien om Nelly Rapp – Martin Widmark

Läs med mig på eftis! Tolv tankar att ta till sig

1. Minns att när du läser på eftis stöder du på ett viktigt och roligt sätt barnens egen läsutveckling
2. Kom ihåg att alla vuxna duger som högläsare – men att alla också kan bli bättre på det
3. Skapa goda rutiner kring läsandet på eftis
4. Minns att det är viktigt att du läser boken själv innan du läser den för barnen
5. Fundera på om det finns sådant i texten som du behöver förklara innan ni börja läsa
6. Välj högläsningböcker som du själv tycker om, då kommer barnen också att göra det
7. Väck barnens nyfikenhet, t.ex. genom att visa pärmen och låta dem gissa vad boken handlar om
8. Lyssna på barnens tankar om boken och gå i dialog med dem om det ni läst
9. Studera och diskutera också bokens bilder tillsammans med barnen
10. Kom ihåg att böcker är tacksamma att använda som inspirationskälla för eget skapande
11. Följ med barnboksutgivningen i medierna
12. Utnyttja bibliotekens utbud och kompetens

Nyttiga länkar om läsning och språkstimulans

www.lasambassadoren.fi

På den finlandssvenska läsambassadörens webbsida hittar du råd, tips och idéer som presenterar konkreta sätt att stödja barns och ungas läsande, också länkar till aktuell forskning.

www.lasambassadoren.se

Sveriges läsambassadör ska verka för att barn och unga, oavsett bakgrund, ska få lika möjligheter att nå litteraturen. Men även att inspirera vuxna att främja ungas läsning och ge fler möjlighet till en konstnärlig upplevelse genom litteraturen.

<http://litteraturhusbloggen.se/>

Litteraturhusbloggen drivs av Sandvikens Kulturcentrum – Litteraturhuset Trampolin vars syfte är att stärka barn och ungas läs- och språkutveckling genom olika estetiska uttrycksformer. Du får inspiration till ditt eget arbete i barngrupper och tips om aktuell litteratur samt också forskning inom området.

www.lastenkirjainstituutti.fi/pa-svenska/

Finlands Barnboksinstitut är ett riksomfattande bibliotek, informations- och forskningscentrum beläget i Tammerfors. Institutets uppgift är att samla all inhemsk finsk- och svenskspråkig barn- och ungdomslitteratur, översättningar, barntidningar och originalmaterial, såsom bl.a. manuskript och bokillustrationer.

www.Lukukeskus.fi

Läscentrum arbetar för läsning, bland annat genom att förmedla författarbesök över hela Finland. Utöver det här ordnar Läscentrum läskampanjer och fungerar som en sakkunnigorganisation för läsning och läsfärdighet.

www.suurilukuseikkailu.fi/sv/hemsida/

Läscentrum och Barnboksinstitutet bjuder in hela Finland till Läsäventyret under Finlands jubileumsår 2017. Det stora läsäventyret lyfter fram barnlitteraturen och läsglädjen under hela året.

www.lasrorelsen.nu

Föreningen Läsrorelsen i Sverige jobbar för att främja läsning hos den svenska allmänheten. Läsfrämjandet sker genom landsomfattande insatser i samarbete med skola, bibliotek, arbetsliv, näringsliv, organisationer och myndigheter.

www.ordkonst.fi

Sydkustens ordkonstskola ordnar ordverkstäder, evenemang och skolprojekt för barn och unga i södra Finland. Ordkonstskolan ordnar också kurser och gör material där ordkonstmetoder presenteras. Ordkonst är en fritidsverksamhet för barn och unga som handlar om att stimulera fantasin genom att läsa, skriva, berätta, dramatisera m.m.

www.bokunge.se

Bokunge är en blogg om böcker för små barn, som drivs av tre barnboksjunkies. Här hittar du recensioner, tips och nyheter om böcker för barn upp till tio år. Vi är oberoende, och skriver om böcker från alla förlag.

www.folkhalsan.fi/spraklekar/

Bildkort, textkort, spel, sagor, publikationer, webbplatser, information om barns språkutveckling

www.folkhalsan.fi/lekar

Databas med över 300 roliga och omväxlande lekar för barn i alla åldrar

www.barnensbibliotek.se

Barnens bibliotek är en sajt för barn och alla som jobbar med barn. Här hittar du boktips, pyssel, spel, författarpresentationer, material, tips och mycket mer.

www.bokpuffen.se

På bokpuffen kan du varje vecka lyssna på inledningen till en nyutkommen bok, en klassiker och en barn- och ungdomsbok på 3-5 minuter.

<http://estridsbokklubb.ratata.fi/blogg/>

Estrids Bokklubb är en videoserie där 11-åriga Estrid läser och pratar om böcker med sina vänner och intervjuar böckernas författare och illustratörer. Serien sänds varannan måndag fr.o.m. 5.9.2016. I Estrids Bokklubbs blogg ingår skrivtips och den som följer serien kan själv delta i ett skrivprojekt!

www.kirjastokaista.fi/sv/lasframjande/

I Nettas läslustskola berättar läsinspiratören Agneta "Netta" Möller-Salmela om hur man skapar läslust hos barn och unga och hur man ordnar bok- och berättarstunder. Nu finns alla sju delarna av läslustskolan publicerade på Bibliotekskanalen.

HÖGLÄSNINGSBINGO FÖR EFTIS

Läs en bok om vänskap

Läs en bok så att alla sitter i ring

Skapa så många ord ni kan av boktiteln

Läs en bok ledaren tyckte om som liten

Läs en bok och skriv ett kort till huvudpersonen med en viktig fråga

Läs en bok utomhus

Läs en deckare

Fundera ut tre saker ni vill veta om författaren och ta reda på dem

Läs en bok om natur, om skogen eller havet

Läs upp boktiteln och låt alla rita en egen pärmbild

Rita din favoritfigur ur boken ni läste

Ligg på rygg och blunda medan någon läser högt

Läs en faktabok

Mima en figur ur boken och låt de andra gissa vem

Läs en bok om sport

Ta fram sex böcker och låt tärningen välja vilken ni läser

Skapa bokens titel av pusselsmaterial (plastpärlor, lera, klossar...)

Hur många sidor läste ni i dag? Hoppa lika många gånger!

Läs en bok om djur

Dramatisera bokens roligaste ställe

Läs en bok med en stjärna på

Gör ett eget bokmärke

Alla väljer ett ord ur boken. Gör en dikt av orden!

Läs i ficklampans sken

Läs en bok om en resa

Sätt ett märke varje gång ni läst en bok och löst en uppgift tillsammans. Målet är att få en bingorad, alltså fem kryss i rad.

